/ASEM/ Academy of Economic Studies of Moldova

DSpace CRIS Repository at ASEM **https://cris.ase.md**

IREK ASEM Facultatea Contabilitate

Contabilitatea întreprinderii: Manual

Grigoroi, Lilia

Editura Cartier

https://cris.ase.md/handle/123456789/4612

978-9975-86-456-5

Downloaded from DSpace CRIS Repository at ASEM, DSpace CRIS at ASEM serve as Institution's institutional repo

Lilia GRIGOROI, Liliana LAZARI, Nicolae BALTEȘ, Anatol GRAUR,
Aliona BÎRCĂ, Galina BADICU, Svetlana MIHAILĂ, Maia BAJAN,
Lica ERHAN, Rodica CUȘMĂUNSĂ, Stela CARAMAN, Liliana ȚURCANU

Contabilitatea întreprinderii

657
C-69

Manual

Ediția a III-a,
revăzută și actualizată

ASEM
Academia de Studii Economice a Moldovei
CARTIER

Lilia GRIGOROI, Aliona BÎRCĂ, Liliana ȚURCANU, Nicolae BALTEȘ,
Lica ERHAN, Svetlana MIHAILA, Stela CARAMAN, Liliana LAZARI,
Anatol GRAUR, Maia BAJAN, Galina BĂDICU, Rodica CUȘMĂUNSĂ

Contabilitatea întreprinderii

Manual

Ediția a III-a, revăzută și actualizată

230504
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
SALA DE LECTURĂ Nr.1

CARTIER educațional
ASEM
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

657
C-69

Manualul este elaborat în conformitate cu curriculumul (programa analitică) la disciplina „Contabilitatea întreprinderii". Manualul a fost examinat și aprobat la ședința Departamentului „Contabilitate, Audit și Analiză economică" a ASEM prin procesul verbal nr. 9 din 25 iunie 2020; ședința Comisiei metodice a facultății Contabilitate prin procesul verbal nr. 3 din 10 iulie 2020; Consiliul metodico-științific al ASEM prin procesul verbal nr. 3 din 27 august 2020; Senatul ASEM prin procesul verbal nr. 1 din 28 august 2020.

Recenzenți:
Natalia ȚIRIULNICOVA, dr., conferențiar universitar, ASEM
Ludmila GRABAROVSCHI, dr., conferențiar universitar, ASEM
Angela POPOVICI, dr., conferențiar universitar, ASEM
Vadim COJOCARI, dr., conferențiar universitar, UASM

CARTIER
Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate pe shop.cartier.md și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER
Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Colecția *Cartier educațional* este coordonată de Viorica Goraș-Postică
Editor: Gheorghe Erizanu
Autori:
Lilia GRIGOROI, dr., conferențiar universitar – capitolul 3, coordonator
Aliona BÎRCĂ, dr., conferențiar universitar – capitolul 1
Liliana ȚURCANU, drd. – capitolul 2
Nicolae BALTEȘ, dr., prof. univ. Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu – capitolul 4
Lica ERHAN, dr., conferențiar universitar – capitolul 5
Svetlana MIHAILA, dr., conferențiar universitar – capitolul 6
Stela CARAMAN, lector – capitolul 7
Liliana LAZARI, dr., conferențiar universitar – capitolul 8
Anatol GRAUR, dr., conferențiar universitar – capitolul 9
Maia BAJAN, dr., conferențiar universitar – capitolul 10
Galina BĂDICU, dr., conferențiar universitar – capitolul 11
Rodica CUȘMĂUNSĂ, dr., conferențiar universitar – capitolul 12
Lector: Anna Lungu Cebotari
Coperta: Vitalie Coroban
Design/tehnoredactare: Marina Darii
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons Offices

Lilia Grigoroi, Liliana Lazari ș.a.
CONTABILITATEA ÎNTREPRINDERII
Ediția a III-a, revăzută și actualizată, ianuarie 2021

© 2021, 2017, 2011, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Contabilitatea întreprinderii: Manual/ Lilia Grigoroi, Liliana Lazari, Aliona Bîrcă [et al.]. –
Ed. rev. și actualizată. – [Chișinău]: Cartier: ASEM, 2021 (Tipogr. „Bons Offices"). – 800 p.: fig., tab. –
(Cartier educațional/ colecția coordonată de Viorica Goraș-Postică, ISBN 978-9975-79-896-9).
Bibliogr.: p. 793-797. – Referințe bibliogr. în subsol. – 1000 ex.
ISBN 978-9975-86-456-5 (Cartier). – ISBN 978-9975-75-984-7 (ASEM)
657:658(075.8)
C 69

CUPRINS

INTRODUCERE 9

Capitolul 1. BAZELE ORGANIZĂRII CONTABILITĂȚII ÎNTREPRINDERII 11
1.1. Rolul contabilității în mediul de afaceri 11
1.2. Cadrul privind reglementarea normativă a contabilității întreprinderii 16
1.3. Politici contabile, estimări și erori contabile 22
1.4. Guvernanța corporativă și etica profesională 28
Verificarea cunoștințelor 35
Teste 35
Lucru pentru activitatea individuală 38

Capitolul 2. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR NECORPORALE 41
2.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea imobilizărilor necorporale 41
2.2. Contabilitatea intrărilor de imobilizări necorporale 51
2.3. Contabilitatea costurilor ulterioare 60
2.4. Contabilitatea amortizării și deprecierii imobilizărilor necorporale 62
2.5. Contabilitatea transmiterii dreptului de utilizare a imobilizărilor necorporale 77
2.6. Contabilitatea fondului comercial 81
2.7. Contabilitatea ieșirii imobilizărilor necorporale 84
Verificarea cunoștințelor 90
Teste 91
Exerciții 95
Lucru pentru activitatea individuală 98

Capitolul 3. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR CORPORALE 101
3.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea imobilizărilor corporale 101
3.2. Contabilitatea imobilizărilor corporale în curs de execuție 112
3.2.1. Contabilitatea construcțiilor în curs de execuție 112
3.2.2. Contabilitatea utilajului destinat instalării 115
3.2.3. Contabilitatea imobilizărilor corporale până la punerea în funcțiune 116
3.2.4. Contabilitatea costurilor ulterioare în curs de execuție 118
3.3. Contabilitatea mijloacelor fixe 120
3.3.1. Contabilitatea intrărilor de mijloace fixe în patrimoniu 122
3.3.2. Contabilitatea amortizării și deprecierii mijloacelor fixe 131
Contabilitatea amortizării mijloacelor fixe 131
Contabilitatea deprecierii mijloacelor fixe 138
3.3.3. Contabilitatea costurilor ulterioare aferente întreținerii, asistenței tehnice și reparației mijloacelor fixe 149
3.3.4. Contabilitatea derecunoașterii (ieșirii din patrimoniu) mijloacelor fixe 158
3.4. Contabilitatea investițiilor imobiliare 164
3.5. Contabilitatea resurselor minerale 172

Verificarea cunoștințelor ... 177
Teste ... 177
Exerciții ... 180
Lucru pentru activitatea individuală ... 186

Capitolul 4. CONTABILITATEA INVESTIȚIILOR FINANCIARE ... 193
4.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea investițiilor financiare ... 193
4.2. Contabilitatea valorilor mobiliare și a cotelor de participație ... 201
4.3. Contabilitatea altor investiții financiare ... 211
Verificarea cunoștințelor ... 216
Teste ... 217
Exerciții ... 220
Lucru pentru activitatea individuală ... 222

Capitolul 5. CONTABILITATEA STOCURILOR ... 227
5.1. Definiția, clasificarea, recunoașterea și evaluarea stocurilor ... 227
5.2. Contabilitatea materialelor ... 234
5.3. Contabilitatea obiectelor de mică valoare și scurtă durată ... 241
5.4. Contabilitatea producției în curs de execuție și a produselor ... 245
5.5. Contabilitatea mărfurilor ... 250
Verificarea cunoștințelor ... 254
Teste ... 255
Exerciții ... 258
Lucru pentru activitatea individuală ... 262

Capitolul 6. CONTABILITATEA CREANȚELOR ... 269
6.1. Definiția, clasificarea, recunoașterea și evaluarea creanțelor ... 269
6.2. Contabilitatea creanțelor și avansurilor pe termen lung ... 278
6.3. Contabilitatea creanțelor comerciale ... 285
6.4. Contabilitatea creanțelor privind decontările cu bugetul ... 302
6.5. Contabilitatea creanțelor personalului ... 307
6.6. Contabilitatea altor creanțe curente ... 316
Verificarea cunoștințelor ... 324
Teste ... 325
Exerciții ... 328
Lucru pentru activitatea individuală ... 330

Capitolul 7. CONTABILITATEA NUMERARULUI ... 335
7.1. Definiția, componența și caracteristica numerarului ... 335
7.2. Contabilitatea numerarului din casierie ... 337
7.3. Contabilitatea numerarului în conturile curente în monedă națională ... 348
7.4. Contabilitatea numerarului în conturi în valută străină ... 355
7.5. Contabilitatea numerarului în alte conturi bancare ... 361
7.6. Contabilitatea transferurilor de numerar în expediție și a documentelor bănești ... 367
Verificarea cunoștințelor ... 370
Teste ... 370
Exerciții ... 373
Lucru pentru activitatea individuală ... 377

Capitolul 8. CONTABILITATEA CAPITALULUI PROPRIU 383
8.1. Definiția și structura capitalului propriu 383
8.2. Contabilitatea constituirii și modificării capitalului social 385
8.2.1. Contabilitatea constituirii capitalului social 385
8.2.2. Contabilitatea modificării capitalului social 401
8.3. Contabilitatea rezervelor 418
8.4. Contabilitatea rezultatelor financiare 424
8.4.1. Contabilitatea rezultatului financiar al perioadei de gestiune curente 425
8.4.2. Contabilitatea rezultatului financiar al anilor precedenți 432
8.4.3. Contabilitatea corecțiilor rezultatelor financiare ale anilor precedenți 436
8.5. Contabilitatea rezervelor din reevaluare 440
8.6. Contabilitatea altor elemente de capital propriu 453
8.6.1. Contabilitatea subvențiilor la entitățile cu proprietate publică 454
8.6.2. Contabilitatea fondurilor organizațiilor necomerciale 458
8.6.3. Contabilitatea altor elemente de capital propriu 460
Verificarea cunoștințelor 461
Teste 461
Exerciții 469
Lucru pentru activitatea individuală 475

Capitolul 9. CONTABILITATEA DATORIILOR 479
9.1. Definirea, clasificarea, recunoașterea și evaluarea datoriilor 479
9.2. Contabilitatea datoriilor financiare 484
9.3. Contabilitatea datoriilor comerciale 497
9.4. Contabilitatea datoriilor calculate 512
9.4.1. Contabilitatea datoriilor față de personal 512
9.4.2. Contabilitatea datoriilor privind asigurările sociale și medicale 526
9.4.3. Contabilitatea datoriilor față de buget 533
9.4.4. Contabilitatea datoriilor față de proprietari 551
9.4.5. Contabilitatea subvențiilor și finanțărilor și încasărilor cu destinație specială 561
9.4.6. Contabilitatea datoriilor privind provizioanele 567
9.4.7. Contabilitatea altor datorii 570
Verificarea cunoștințelor 576
Teste 577
Exerciții 581
Lucru pentru activitatea individuală 586

Capitolul 10. CONTABILITATEA COSTURILOR DE PRODUCȚIE 593
10.1. Definiția și componența costurilor de producție 593
10.2. Contabilitatea costurilor de producție ale activității de bază 602
10.2.1. Contabilitatea costurilor materiale directe și repartizabile aferente producției 603
10.2.2. Contabilitatea costurilor cu personalul directe și repartizabile aferente producției 609
10.3. Contabilitatea costurilor de producție ale activității auxiliare 616
10.4. Contabilitatea și repartizarea costurilor indirecte de producție 622
10.5. Contabilitatea costurilor de producție fără aplicarea conturilor de gestiune 627

10.6. Metodele de calculație a costurilor de producție 629
10.6.1. Metodele clasice de calculație a costurilor de producție 632
10.6.2. Metodele moderne de calculație a costurilor de producție 638
Verificarea cunoștințelor 641
Teste 641
Exerciții 644
Lucru pentru activitatea individuală 650

Capitolul 11. CONTABILITATEA CHELTUIELILOR ȘI VENITURILOR 657
11.1. Definirea, clasificarea, recunoașterea și evaluarea cheltuielilor și veniturilor 657
11.2. Contabilitatea cheltuielilor și veniturilor anticipate curente 670
11.3. Contabilitatea cheltuielilor curente 677
11.4. Contabilitatea veniturilor curente 696
Verificarea cunoștințelor 704
Teste 704
Exerciții 706
Lucrul pentru activitatea individuală 711

Capitolul 12. SITUAȚIILE FINANCIARE ALE ENTITĂȚILOR 713
12.1. Principiile de bază ale contabilității și cerințele calitative ale situațiilor financiare 713
12.2. Lucrările premergătoare întocmirii situațiilor financiare 721
12.2.1. Inventarierea generală a elementelor contabile 722
12.2.2. Decontarea cheltuielilor și veniturilor anticipate aferente perioadei de gestiune 724
12.2.3. Determinarea și reflectarea diferențelor de curs valutar 724
12.2.4. Întocmirea înregistrărilor de corectare 725
12.2.5. Determinarea cotei curente a activelor imobilizate și datoriilor pe termen lung 726
12.2.6. Închiderea conturilor de gestiune 726
12.2.7. Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatelor financiare 727
12.3. Conținutul și elaborarea situațiilor financiare 730
Verificarea cunoștințelor 781
Teste 782
Exerciții 784
Lucrul pentru activitatea individuală 792
Anexe 793
Bibliografie 795

INTRODUCERE

Contabilitatea întreprinderii este disciplina de dezvoltare a cunoștințelor și dobândire a abilităților și competențelor în domeniul contabilității prin care, gradat și metodic, se învață recunoașterea, evaluarea și înregistrarea în contabilitate a patrimoniului entității și a tranzacțiilor aferente, dar și raportarea financiară. Informația acumulată și stocată în registre contabile, situații financiare și diverse rapoarte este necesară pentru a cunoaște, raporta și analiza situația cu privire la poziția și performanța financiară a entității.

Importanta rolului și valorii contabilității devine evidentă pentru fiecare manager de întreprindere, indiferent de mărimea ei, care dorește să-și gestioneze corect și bine afacerea. Or, contabilitatea este mereu o importantă sursă de informare în luarea deciziilor. Ea reprezintă istoria stării economice a întreprinderii, scrisă în limbajul rece, dar deosebit de relevant al cifrelor, o radiografie a performanțelor realizate în domeniu, în baza căreia poți proiecta situația viitoare.

Caracterul universal al contabilității obligă și motivează prezența acestei materii de studiu drept o disciplină principală, nu doar la programele de studii în contabilitate, dar și la toate programele de studii cu profil economic, precum și în planurile de învățământ ale programelor de studii din alte domenii: drept, agronomie, informatică, etc.

Manualul „Contabilitatea întreprinderii" este elaborat în conformitate cu curriculumul (programa analitică) disciplinei „Contabilitatea întreprinderii". Totodată, manualul acoperă curriculumul disciplinelor „Contabilitate financiară I" și „Contabilitate financiară II".

Manualul este recomandat atât studenților, cât și masteranzilor de la facultățile cu profil economic, contabililor, precum și tuturor celor care doresc să-și îmbunătățească, aprofundeze și actualizeze cunoștințele în domeniul contabilității. Manualul este elaborat din dorința de a pune la îndemâna publicului un instrument util de lucru, care să le permită să-și dezvolte și consolideze cunoștințele și abilitățile necesare unui viitor contabil competent în domeniu.

Manualul „Contabilitatea întreprinderii" este elaborat în accepțiunea prevederilor *Legii Contabilității și Raportării Financiare nr. 287/2017*, a *Standardele Naționale de Contabilitate* cu modificările și completările ulterioare și a *Planului General de Conturi Contabile.*

Manualul are ca obiectiv să explice litera și spiritul SNC pentru studenți și contabili, ajutându-i pe aceștia să dobândească abilități și competențe privind instrumentarea contabilă a principalelor tranzacții și evenimente privind activele, capitalul

propriu, datoriile, costurile, veniturile și cheltuielile, precum și raportarea financiară conform referențialului autohton. Expunerile teoretice sunt însoțite de explicații analitice și de numeroase studii de caz.

Întrebările de recapitulare și verificare a cunoștințelor de la sfârșitul fiecărui capitol se axează pe principalele concepte și termeni privind contabilitatea și raportarea financiară a elementelor contabile a întreprinderii și oferă subiecte pentru discuții și dezbateri.

Testele prezentate în manual asigură posibilitatea examinării și sistematizării cunoștințelor, abilităților și deprinderilor privind recunoașterea, evaluarea, contabilizarea și raportarea elementelor contabile ce formează patrimoniul întreprinderii.

Exercițiile de la sfârșitul fiecărui capitol oferă posibilitatea de aplicare a conceptelor și procedeelor descrise în capitol și sunt eficiente pentru exemplificarea punctelor cheie ale contabilității. Fiecare exercițiu este axat pe unul sau mai multe obiective de învățare.

Suntem convinși că manualul de față nu epuizează problematica complexă a contabilității în Republica Moldova, aflată în plin proces de îmbunătățire și noi căutări, motiv pentru care vom fi recunoscători tuturor celor interesați, care după consultarea manualului vor oferi sugestii pertinente, pentru a le avea în vedere la viitoarele ediții.

Lilia GRIGOROI,
coordonatorul ediției